

**KEES
VAN DER
SPEK** BEROEP:
AVONTURIER

Kees van der Spek

Beroep: avonturier

De Fontein

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1 Pakketbezorger tijdens een burgeroorlog	15
2 De geheim agent en de roze penis	31
3 Wat doet John Williams nou?	37
4 Gered door de geheime dienst	43
5 De hand van God	51
6 Gered uit de handen van de Japanse maffia	67
7 De brief van Adolf Hitler	79
8 De Australische politie een loer gedraaid	89
9 Het magische blauwe dak	97
10 Op de vlucht voor persmuskieten	111
11 Ooggetuige van een gijzeling	121
12 Voodoo priester ontmaskerd	137
13 Camera stopt op het moment suprême	143
14 Vliegende kraaien vangen veel	157
15 Chinese criminelen bestolen	165
16 Vrienden met de ambassadeur van Algerije	177
17 De poppen van de Commissarisweg	191

18 Monday de held	199
19 Voor 250 dollar Amerikaans staatsburger	209
20 In het hol van de leeuw	217

Voorwoord

Kijk, het zit zo. Ik beleef eenvoudig te veel avonturen om ze niet met jullie te delen. Dat klinkt nogal aanmatigend, maar het is, vrees ik, gewoon de waarheid.

Mijn ontembare zucht naar avontuur ontwikkelde zich al op jonge leeftijd. Het is me van kindsbeen af met de paplepel ingegoten. Mijn ouders ontmoetten elkaar begin jaren zestig in de Zwitserse stad Schaffhausen, waar mijn vader stage liep als technisch tekenaar en mijn moeder vakantiewerk deed als kammermeisje in een hotel. Op de lokale radio had mijn vader een oproep gehoord voor vrijwilligers die wilden helpen met het opzetten van een christelijke kibboets in Israël.

Dat leek hem wel wat en hij vond in mijn moeder een avontuurlijk ingestelde partner. Het tweetal reisde naar Nederland, waar naar goed christelijk gebruik eerst getrouwd werd. Daarna kocht het kersverse stel van de in Zwitserland gespaarde francs een VW-kevertje en reed daarmee – we schrijven 1962 – helemaal naar Israël. Een avontuur van jewelste, zeker in die tijd. In 1964 werd ik in het ziekenhuis van Nazareth geboren.

Mijn wiegje stond in een uiterst gammele barak in kibboets Nes Ammim in de buurt van het noordelijk gelegen stadje Naharia. De poten van het wiegje stonden in kommetjes water, zodat er geen schorpioenen omhoog konden kruipen.

Zo begon het dus allemaal.

Via Duitsland en Nederland belandden we (ik had inmiddels drie zussen) in 1976 in Suriname, waar mijn vader als econoom op het planbureau in Paramaribo werkte, uitgezonden door het Nederlandse ministerie van Ontwikkelingssamenwerking. Als twaalfjarige begon ik daar aan mijn middelbare school, het Vrije Atheneum aan de Commewijnestraat. Tropenrooster, dus alleen 's ochtends school, inclusief de zaterdag.

De Surinaamse middagen sleet ik vrijwel zonder uitzondering op het vliegveld Zorg en Hoop, op amper 300 meter van ons huis: een klein airstripje waar alleen propellervliegtuigen konden landen en opstijgen. Een van de gebruikers van dit vliegveld was en is nog steeds de MAF, een soort Flying Doctors die onder meer noodvluchten uitvoeren op het binnenland om daar met spoed zieke inheemsen uit de afgelegen dorpjes naar het ziekenhuis in Paramaribo te vervoeren. Suriname – waarvan algemeen wordt aangenomen dat dit het meest beboste land ter wereld is – kent weinig wegen. Veel binnenlandse nederzettingen hebben daarom een vliegveldje in de vorm van een platgebrand, geëgaliseerd stukje oerwoud.

Het moge duidelijk zijn dat mijn focus gedurende de drie jaar dat ik in Paramaribo woonde volledig lag op in het gevele komen bij de uiterst stoere Amerikaanse piloten van de MAF:

Terry, Buddy en Paul. Ze waren mijn grote helden. Ik was altijd bereid om even te helpen poetsen, of een van de drie Cessna's 206 en 207 aan te duwen, en het lukte me om zo aardig gevonden te worden dat ik steeds vaker werd meegevraagd. Op een gegeven moment was ik als jochie van dertien, veertien jaar oud onderdeel van het meubilair in en rond de hangar van de MAF geworden, en wel zodanig dat ik zo'n driemaal per week meevloog. *'Kees, we have an emergency call from Tepoe. I need a co-pilot. Are you available?'*

Zo werden nieuwe impulsen toegevoegd aan mijn inmiddels flink gestimuleerde hang naar avontuur. Ik mocht in die tijd een week in Kwamalasamoetoe logeren, een van de meest afgelegen indianendorpen van het land, op zo'n 50 kilometer van de Braziliaanse grens, diep in het zuidwesten van Suriname. Ik sliep in een hangmat onder een dak van palmtakken, ging mee op jacht, at brulaap en dronk kasiri uit een kalebas om de malariapillen weg te spoelen. (Kasiri is een drank bereid uit door oude vrouwen gekauwde en uitgespuugde cassavebrokken die vervolgens gaan gisten.)

In 1979 verhuisde het gezin Van der Spek naar Burundi, in Centraal-Afrika. Tot op de dag van vandaag is dat officieel het armste land op aarde. Ik bezocht daar tot mijn zeventiende de Ecole Autonome Belge, een Belgische variant van het vwo. Ook in Bujumbura, de stad waar we woonden, was het avontuur nooit ver weg. Wat te denken van onze roekeloze zondagen op het Tanganyika-meer? Als ontluikende puber had ik mijn oog laten vallen op de mooie Ann, een Belgische medescholiere wier oudere broer een speedboot bezat. In de week-

ends gingen we niet zelden met een krat bier het enorme, 600 kilometer lange meer op en scheerden dan op waterski's gevaarlijk dicht langs de nijlpaarden bij de oever. Ook schoten we met harpoenen een lokale variant van onze paling.

En dan de gedenkwaardige klim van de Mbosa, een berg niet ver van Bujumbura. Met een stuk of tien leerlingen hadden we het idee opgevat deze berg te bedwingen. Tentjes mee, proviand in de rugzakken en daar gingen we. Meteen aan de voet van de berg boden enkele Burundese mannen zich aan om (uiteraard tegen betaling) onze spullen te dragen. We stemden in en begonnen aan de lange klim. Aan het einde van die middag, halverwege de weg naar de top, wilden we ons kamp opslaan voor de nacht. We stopten bij een klein dorpje en na enig overleg tussen onze dragers en de dorpsbewoners werd overeengekomen dat we in de plaatselijke kerk mochten slapen. Tussen de houten banken rolden we onze slaapzakken uit, ik de mijne uiteraard dicht naast die van Ann.

De volgende morgen wilden we verder, maar toen een van ons de kerkdeuren opende, stond daar een groep mannen ons op te wachten, dreigend met kapmessen. Ze eisten al ons geld en een deel van onze spullen. Die hebben we uiteraard gedwee afgegeven. Berooïd kwamen we die dag thuis. Gek genoeg herinner ik me niet dat mijn ouders erg geschokt waren door deze gebeurtenis. Eigenlijk is dat een soort rode draad door mijn jeugd: er werd nauwelijks bezorgd gereageerd op bijzondere, soms ronduit gevaarlijke situaties.

Ook niet toen ik eens onderweg naar buurland Rwanda zeker tien wurmen uit mijn gezicht drukte. Ik dacht dat het puistjes waren, maar kennelijk was ik de dag ervoor door een

of ander insect gestoken dat eitjes onder mijn huid had gelegd. ‘Gooi maar uit het raam,’ hoor ik mijn totaal niet bezorgde moeder nog zeggen. Het werd als te onbeduidend gezien om er de auto helemaal voor aan de kant te zetten, laat staan om ervoor langs een dokter te gaan.

Al vrij jong realiseerde ik me zeer bewust dat bijzondere dingen meemaken een zeer grote aantrekkingskracht op me uitoefent. Dat ik die gebeurtenissen en belevenissen op het moment dat ze plaatsvinden al moest koesteren, om ze zo telkens per stuk te conserveren, als een verzameling kostbare artefacten in de steeds groeiende rij vitrines van het museum van mijn leven. De eerste keer dat ik dit proces gewaarwerd, dus dat ik bewust een gebeurtenis op het moment zelf als het ware met witte handschoentjes voorzichtig in een etalage tilde, was rond 1980 in Burundi.

Ik ben zestien en rijd op mijn brommer naar de Rusizi, de grensrivier met buurland Zaïre. Er woont daar geen mens. Ik zet mijn brommer op de standaard en loop van de weg af langs de rechteroever richting het Tanganyika-meer, waar de Rusizi in uitmondt. Na amper 100 meter kom ik uit een bocht in de rivier en voor mij ontvouwt zich een tafereel uit een natuurfilm. Ik stop en kniel als David Attenborough in bijna religieus ontzag neer op het gras. Voor me is de rivier, met een zandbank in het midden. Ik zie nijlpaarden en krokodillen op enkele tientallen meters afstand. Bij een reeks gaten in een steile bedding aan de overkant zwermen felgekleurde geel-en-rode vogels in en uit. ‘Dit mag ik nooit vergeten. Hier moet ik nú van genieten.’ Ik hoor het mezelf nog zachtjes prevelen.

En zo ben ik dat blijven doen, tot op de dag van vandaag. Avonturen beleven en 'belevenis-schatten' verzamelen is mijn werk geworden.

Kortgeleden sprak ik iemand die iets met aandelenhandel doet op de beurs. Eigen onderneming, drie dozijn mensen in dienst en de hele dag geld harken. Hij vertelde honderduit over hoe CO₂-rechten heel veel euro's opleveren en dat emissierechten in het algemeen nogal de bom zijn tegenwoordig. Hij reed de meeste dagen op en neer naar zijn kantoor in Amsterdam, maar vertelde ook steeds vaker gewoon 'lekker vanuit huis' te werken.

Vervolgens vroeg hij mij wat ik de afgelopen drie maanden eigenlijk had uitgespookt. Schuin links omhoogkijkend (daar zweeft immers naar het schijnt voor rechtshandigen de herinnering) antwoordde ik vrij monotoon: 'In Turkije een man opgespoord die bijna een kwart miljoen achterover had gedrukt. Een undercoveroperatie in een weeshuis in Mumbai. In het uiterste zuiden van Brazilië met hulp van een plaatselijke privé-detective een vrouwelijke Tinder-swindler ontmaskerd en in een vrij gevaarlijke buurt in Abidjan, in Ivoorkust, samen met de lokale politie een afperser gearresteerd.'

Redelijk verbijsterd keek de financiële duizendpoot me aan en zei: 'In drie maanden?!'

Mijn vrouw Annabelle kijkt hier niet meer van op (heeft ze ook nooit gedaan trouwens), maar ik maak me toch sterk dat de blik in de ogen van die beurshandelaar vrij exemplarisch is voor de reactie van de meeste normale mensen. Dus daarom dit boek over onze avonturen. Lang niet alles heeft in de tv-uitzendingen gezeten. Immers, je bent telkens een hele week op

pad voor een reportage en in één aflevering blijven daar slechts drieënveertig minuten van over.

Alle uithoeken van de wereld dus. Hachelijke situaties, levensgevaarlijke momenten en onverwachte wendingen. Soms ook ontvucherende gebeurtenissen en hilarische toestanden die je in een film niet zou verwerken omdat ze te ongeloofwaardig zijn. Maar het is allemaal echt gebeurd. Lees het maar in deze volstrekt willekeurige selectie van twintig belevenissen uit de meer dan honderdvijftig reizen door bijna negentig landen die ik de afgelopen zevenentwintig jaar als journalist maakte.

Eerste druk mei 2023

Copyright © 2023 Kees van der Spek

Copyright © 2023 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Omslagontwerp Studio Jan de Boer, Utrecht

Omslagfoto © Joep Venmans

Opmaak binnenwerk Mat-Zet, Huizen

ISBN 978 90 261 6650 1

ISBN e-book 978 90 261 6651 8

ISBN luisterboek 978 90 261 6652 5

NUR 339

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.